

## МИТОЛОГИЧНИ ХИПОСТАЗИ НА ХАЙДУТИНА-ГЕРОЙ

При разглеждането на мотива хайдушка сватба си позволих да оприлича хайдушкия годишен цикъл на пътуване с определени времеви и пространствени параметри. Пътуване, по време на което хайдутинът общува с представители на природата, с елементи на космическото и техните митични образи.

Най-чести в хайдушките песни са взаимоотношенията между хайдутин и птица. За един неин образ /кукувицата/ и за връзката ѝ с годишния хайдушки цикъл вече стана дума. Докато кукувицата е свързана повече с организацията на хайдушкия цикъл и най-вече с неговото начало заради същността ѝ на образ на граничното, на прехода, то орел, /орлица/, сокол са свързани повече със състоянието на хайдутина /войводата/, разбирано също като преход. В повечето варианти образът на орела и сокола се появява, когато героят е ранен или болен, т. е., когато е разрушен порядъкът в личен план, дотолкова доколкото засяга само него. Но почти винаги болният е войводата, което вече означава, че е застрашен порядъкът в хайдушката дружина, респективно в хайдушкия цикъл. Така представата за героичното е разколебана. А това от своя страна изисква обезпечаване на високата позиция на хайдутина.

В повечето варианти на песни с този мотив болният /ранен/ хайдутин лежи на „връх на Стара планина, на хайдушката равнина“ или „посред горица зелена, на Игликина поляна“, което по смисъл е същото, тъй като Агликина поляна е хайдушко сборище на билото на Стара планина и по - конкретно в Сливенската планина.<sup>58</sup> Обръщам внимание на това, тъй като конкретизирането на хайдушкото пространство в тези текстове е семантично съотносимо със състоянието